

Розділові знаки в реченнях з прямою мовою

Прямою мовою називається чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації. Пряма мова зазвичай супроводжується **словами автора**, які вказують, кому вона належить. Щодо прямої мови слова автора можуть займати різну позицію (стояти перед прямою мовою, після неї чи всередині неї).

Умовні позначки:

П пряма мова;

А – слова автора.

1. Якщо слова автора стоять ПЕРЕД прямою мовою:

А: «П.»

А: «П!»

А: «П?»

Кажу дітям: «Погляньте, яка краса перед нами!»

2. Якщо слова автора стоять ПІСЛЯ прямої мови:

«П», – а.

«П!» – а.

«П?» – а.

«Це вже батько розходився», – подумав хлопець.

«От спасибі!» – крикнула бабуся.

3. Якщо слова автора стоять ВСЕРЕДИНІ прямої мови (пряма мова – одне речення):

«П, – а, – п».

«П, – а, – п!»

«П, – а, – п?»

«Чого ви, – кажу, – плачете?»

В цьому прикладі пряма мова (Чого ви плачете?) – **одне** речення.

4. Якщо слова автора стоять ВСЕРЕДИНІ прямої мови (пряма мова – два речення):

«П, – а. – П».

«П! – а. – П».

«П? – а. – П».

«Ні, я хочу іншого життя, – мало не вголос подумав Віктор. – Навіщо грати на скрипці, коли тебе ніхто не слухає і не бачить?»

В цьому прикладі пряма мова (Ні, я хочу іншого життя. Навіщо грати на скрипці, коли тебе ніхто не слухає і не бачить?) – **два** речення.

5. Якщо ВСЕРЕДИНІ прямої мови стоять слова автора, які складаються з ДВОХ частин, перша з яких стосується першої частини прямої мови, а друга частина слів автора – другої частини прямої мови (в словах автора два дієслова), то розділові знаки наступні:

«П, – а: – П».

«Знаю, що по закону, – сердито відповів на те батько і додав: – Саду шкода».

Заміна прямої мови непрямою

1. Якщо пряма мова – розповідне речення:

[], (що).

Олег сказав: «Я в хорошій формі». → [Олег сказав], (що він у хорошій формі).

2. Якщо пряма мова – спонукальне речення:

[], (щоб).

Інна попросила: «Приготуйте сік». → [Інна попросила], (щоб їй приготували сік).

3. Якщо пряма мова – питальне речення:

[], (хто, що, який, чий, коли, де, чи).

Ольга запитала: «Це місце вільне?» → [Ольга запитала], (чи це місце вільне).